

HASTANE ECZACILIĞININ AVRUPA BEYANATI: TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Neal Maskrey (NM),¹ Roberto Frontini (RF),^{2,3} Jonathan Underhill (JU),⁴ David Preece (DP),³

Bu terimler sözlüğü; 15 Mayıs 2014 Brüksel'deki zirvede alınan karar doğrultusunda Hastane Eczacılığının Avrupa Beyanatına eşlik etmek üzere hazırlanmıştır.

14 Mayıs 2014 zirvesindeki katılımcılarla yapılan beyanatlara eşlik etmek üzere terimler sözlüğüne ihtiyaç duyulduğu tespit edilmişti. Amaçlanan, Mayıs tartışmalarına katılmamış olan okuyucuların beyanatlarda kullanılan anahtar kelimeleri evrensel anlamda anlayabilmeleri idi.

Beyanatlarda kullanılan dil olan İngilizce, birçok okuyucunun ana dili değildir; kaldı ki, sözcükler ve deyimler farklı dillerde farklı anlamlara sahip olmaktadır. Ayrıca, üye ülkelerde eczane uygulamaları birbirinden farklı olmaktadır. Terimler sözlüğüyle beyanatlarda kullanılan teknik terimlerdeki yanlış anlaşılmanın önüne geçilmek istenmektedir.

Terimler sözlüğünün yazarları Delphi işlemlerindeki yardımcıları ya da gözlemcileri ve World Café işlemleri içinde üçü (NM, RF, JU) yardımcıları (Bakınız 264); David Preece, World Café işlemlerinde raportördü.

Hastane Eczacılığının Avrupa Beyanatındaki terminolojide teknik terimlerle ilgili tartışma yaşanması herkesin aşına olduğu bir durumdur. Böyle tartışmalara ve beyanatlara eşlik etmek için oluşturulan Terimler sözlüğü; kelimeleri ve deyimleri tanımlamak üzere atılan bir adımdır. Terminoloji açıklamaları PubMed ya da internet arama motorlarında da tanımlanmıştır.

Katkıda bulunanlar: NM ile DP terimler sözlüğünün hazırlanmasında izlenecek yaklaşımı geliştirdi. İlk taslağın hazırlanmasının ardından, düzeltmeler ve eklemeler yapıldı. Final versiyonu bütün yazarlar tarafından gözden geçirildikten sonra onaylandı.

Tablo 1 Terimler Listesi			
Terimler	Tanımlar	Kaynak	Notlar
İlaçların Uygulanması	İlaçların uygulanması hasta kimliğini doğrulama, hastanın ilaca alerjisi olmadığından emin olma, ilacın kullanımının onun normal dozajıyla, yan etkileriyle, önlemleriyle ve kontrendikasyonlarıyla uyumlu olduğundan emin olma ve hastanın bakım planıyla (bakım planı veya izlenecek yol) uyumlu olma, ilacın gününde kullanıldığından ve uygulama metodu, yolu ve zamanının uygun olduğundan ve uygulanan bütün ilaçların, isteyerek tutulmuş açık, doğru ve anlık kayından ya da hasta tarafından reddedilmediğinden emin olma	İngiltere Hemşire & Ebelik Konseyinden alınmıştır: http://www.nmc-uk.org/Documents/	
İlacın olumsuz etkileri	İlaç veya ilaçların neden olduğu, şüpheli ilacı kullandığında hastada gözlenen bazı istenmeyen etkiler	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/Howwemonitorthesafetyofproducts/Medicines/TheYellowCardScheme/Informationforthealthcareprofessionals/Adversedrugreactions/index.htm	
En iyi uygulanan Kalite gereksinimleri	Bu prensipler verimliliği, etkililiği, güvenliği, erişimi, uygun olmayan farklılığın azaltılması ve sürdürülebilirliği maksimuma çıkarır.	UNITE FOR SIGHT' tan alınmıştır: http://www.uniteforsight.org/global-health-course/module1	
Hasta başında yapılan anlık raporlama sistemi (CIRS)	Hataların, yaralanmaların, zarar olmayan hataların, teçhizat arızalanmalarının, işlem hataları ya da diğer risklerin, hastane veya sağlık hizmeti organizasyonu içindeki doktor, hemşire ya da diğer sağlık bakımçıları tarafından raporlanması ve sistem boyunca geniş bir kitle organizasyonu , bölgesel ya da ulusal raporlama sistemi. Bu; hastaların gelecekte zarar görme eğilimlerini azaltmak için hedef geliştirme çabalarına ve sistem değişimlerine yardımcı olabilir. Sistem raporlama; cezalandırıcı değildir ve hastalardan, ailelerinden ve tüketici yandaşlardan rapor almak için dizayn edilmiş olabilir.	Dünya Sağlık Örgütü (WHO) nden alınmıştır: http://www.who.int/patientsafety/events/05/Reporting_Guidelines.pdf	Kritik anlık raporlama sistemi de denmektedir. İki terimde kendi içlerinde değişimli kullanıldığı görülmüştür.
Klinik yönetim opsiyonları	Yetkili klini kuzman iyi uygulama ile uyumlu olan uygun yönetim planlarını açık ve kesin ifade eder, değişen koşulları sorumluluğunda yönetim seçeneklerini değiştirir. O uygun olanı temsil eder, diğer uzmanlarla birlikte bakımı koordine eder, ve hasta için bakımın devamlılığını sağlar.	RCGP den alınmıştır: http://www.wpba4gps.co.uk/fileadmin/user_upload/secure/mindmaps/PDF_files_for_Competency/Clinical_Management.pdf	
Klinik Çalışmalar	Araştırmacılar tarafından hazırlanan araştırma plan ve protokole göre klinik çalışmalarda katılımcılar özel müdahaleleri kabul etmişlerdir. Klinik çalışmalar, önceden olan etken madde veya müdahale içermeyen plaseboyla yeni medikal yaklaşımları karşılaştırılabilirler.	ClinicalTrials.gov'dan alınmıştır: https://clinicaltrials.gov/ct2/about-studies/learn	Hatta girişimsel çalışmalarda denilmektedir.
Yeterlilik	Birey eğitimi, çalışmayla ve iş deneyimiyle bilgi, yetenekler, davranışlar ve alışkanlıkları toplar, geliştirir ve elde eder.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Yeterlilik çerçevesi	Yeterlilik çerçevesi; etkili performans için merkez olduğu düşünülen yeteneklerin toplamıdır. Yeteneklerin gelişmesi, bireylerin performansını devamlı geliştirmesine ve daha etkili çalışmasına yardımcı olur.	Whiddett S, Hollyforde, S. The Competencies Handbook. London: Institute of Personnel and Development, 1999. Bakınız http://www.fip.org/files/fip/PharmacyEducation/GbCF%20booklet.pdf	
Bileşik hazırlama (Majistral ilaç)	Eczanede bileşik (Majistral ilaç) hazırlanması, hastalar için kişiselleştirilmiş ilaçların hazırlanması işlemine denir.	PCAA' dan alınmıştır: http://www.pccarx.com/what-is-compounding	Bakınız 'Extemporaneous preparation'. (Ekstemporane hazırlama)
Bilgisayarlı karar desteği	Bilgisayarlı karar desteği sistemleri; hasta bakımı için klini kuzmanların teşhis ve tedaviye yönelik kararları vermelerine yardımcı olmak için tasarlanmış bilgisayar uygulamalarıdır. Bu uygulamalar karar vermek için ihtiyaç duyulan datalara girişi basitleştirebilir, hasta ile karşılaşma zamanında hatırlatma yapar ve hızlı cevap oluşturulmasını sağlayabilir, reçeteleme sırasında ve ilaç tedavisini gözden geçirirken tanı tespitine yardımcı olabilir, hasta datalarında yeni durumlar tanımlandığında doktoru uyarabilir.	Alıntıdır: Payne TH. Computer decision support systems. Chest 2000; 118:47S–52S. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10939999	
Sahte (ilaçlarla ilgili)	Sahte ilaç kimlik ve/veya kaynağına bağlı kalarak kasten ve hileli olarak yanlış etiketlenen ilaçlardır. Sahtecilik hem markalaşmış ve jenerik ürünlere uygulanabilir ve sahte ürünler, doğru malzemeyi ya da yanlış malzemeyi içerebilir, etken maddeyi içermeyebilir, yetersiz etken maddeyi içerebilir ya da sahte ambalajlama yapılmış olabilir.	Dünya Sağlık Örgütü (WHO) : http://www.who.int/medicines/services/counterfeit/overview/en/	

Tablo1 Terimler Listesi			
Terimler	Tanımlar	Kaynak	Notlar
İlaç hazırlama	Stoktan işaretlemeyi ve klinik olarak uygun olan ilacı hastaya ya da hastabakıcıya tedarik etmeyi, genelde yazılan reçeteye aykırı olarak, kendi uygulaması veya diğer uzmanın uygulaması yönünden güvenli ve etkili kullanımı tavsiye edilir.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
İmha etme (ilaçlar için)	Sebebi her ne olursa olsun hastaya artık uygulanmayan ilaçlar; güvenli imha için, ilgili eczaneye ya da ilaç hazırlayan doktora geri gönderilmelidir.	Royal Pharmaceutical Society (UK) den alınmıştır: http://www.rpharms.com/support-pdfs/safsechandmeds.pdf	
Dağıtım (ilaçlar için)	Uygun depolama işlemi, taşıma işlemi ve ilaçların elverişli koşullarda saklanma işleminin satış otoriteleri tarafından ya da ürün şartnamesine göre mecburi tutulmasıdır.	MHRA' dan alınmıştır: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Inspectionandstandards/GoodDistributionPractice/	
İlaç ve terapötik komiteler	İlaç kullanımı hakkında kararlara dahil olan tüm paydaşları bir araya getiren forum; sağlık hizmeti sisteminin herhangi bir seviyesinde - bölge seviyesinde (başlıca sağlık hizmeti imkanlarını denetler), hastanelerde, ya da ulusal seviyede var olabilir.	Dünya Sağlık Örgütü (WHO): http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/Js4882e/3,1.html	
Yarar (ilaçların)	Uzmanların elinde ve ideal koşullar altında istenen yararlı etki için olan müdahale yeteneği (ömek olarak; klinik araştırmalarda)	Sağlık tüketicileri için Dorland's Medical sözlüğü'nden modifiye edilmiştir: http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/efficacy	
Etkililik (ilaçların)	Normal veya olağan koşullar altında müdahale ile istenilen sağlık sonuçlarının elde edilmesidir	Mosby's Dental Dictionary, 2nd edn, 2008: http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/effectiveness 'den modifiye edilmiştir.	
e-Sağlık	e-Sağlık; sağlık kaynaklarının ve sağlık bakımının elektronik anlamda transferidir. Üç ana alanı kapsamaktadır: ►Sağlık uzmanları ve sağlık tüketicileri için, internet ve telekomünikasyon yoluyla sağlık bilgisinin dağıtımı ►Toplum sağlık servisini geliştirmek için, öm. Sağlık çalışanlarının eğitim ve stajı, IT'nin gücünün ve e-ticaret kullanımı ►Sağlık sistemi yönetiminde e-ticaret ve e-iş kullanımı uygulamaları	Dünya Sağlık Örgütü: http://www.who.int/trade/glossary/story021/en/ .	
Kanıt dayalı uygulamalar	Özel hastaların bakımı hakkında karar verirken en iyi kanıtları; vicdanlı, belirgin ve tedbirli şekilde kullanılır. Kanıt dayalı tıp uygulamaların anlamı, elde olan sistematik araştırmalardan çıkan en iyi dış klinik kanıtla özel klinik uzmanların entegre olmaları demektir. Uzmanlıklar birçok yolla yansıtılır, fakat özellikle; daha etkili ve faydalı tanılarda ve özel hastaların bakımlarında klinik kararlar verildiği durumlarda, hasta kötü durumdayken haklarında ve tercihlerinde daha düşünceli davranma ve merhamet gösterme	Sackett DL, Rosenberg WMC, Muir Gray JA, et al. Evidence based medicine: what it is and what it isn't. BMJ 1996;312:71. http://www.bmj.com/content/312/7023/71	Kanıt dayalı tıp terimi yerine şimdi kanıt dayalı uygulamalar tercih edilmektedir.
Doğaçlama hazırlık	Hazırlandıktan sonra hemen dağıtılan ve stokta bekletilmeyen ürün	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	Bakınız 'Bileşik hazırlama (ilaçlar)'.
Akreditasyon programı için dış kalite değerlendirmesi	Bölgesel (ya da ulusal) işlemler, organizasyonun gelişimi için servis sağlayıcı organizasyonlar tarafından gönüllü olarak işlenmiş ve sağlık hizmeti servis sağlayıcıları (tarafsız olan) kullanıcıları, alıcıları ve hükümeti içeren tarafsız otorite tarafından başkanlık edilen standartları yayınlayan paydaşların karşısında açıkça değerlendirmiştir.	Shaw CD. External quality mechanisms for health care: summary of the ExPeRT project on visitatie, accreditation, EFQM and ISO assessment in European Union countries. Int J Qual Health Care 2000;12:169-7. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10894187	
Formüller	Sağlık ekonomisi, servisi ya da organizasyonu içinde sağlık hizmeti tedavilerinin girişinin yönetilmesi, faydalanmaya da vazgeçmeyi desteklemek için yapılan işlemlerden elde edilen verim	Bölgesel formüllerin geliştirilmesi ve geliştirilmesi. NICE Medicines Practice Guidelines 2012: http://www.nice.org.uk/guidance/MPG1/chapter/1-background#definition-of-a-local-formulary	
Kılavuz (klinik olarak)	Özel klinik koşullar için uygun sağlık hizmeti bakımı hakkında pratisyen ve hasta kararlarının sistematik olarak geliştirildiği ifadeler.	Field M, Lohr K: Committee to Advise the Public Health Service on Clinical Practice Guidelines, Institute of Medicine. Clinical Practice Guidelines: Directions for a New Program. Washington, DC: National Academies Press, 1990. See http://www.sign.ac.uk/guidelines/fulltext/50/section1.html	
Riski (ilaçlarla ilgili)	Riski olarak değerlendirilen ilaçlar insanlarda ya da hayvanlarda sergilenen aşağıdaki altı karakteristik özellikten bir veya birçoğunu içerirler:	NIOSH List of Antineoplastic and Other Hazardous Drugs in Healthcare Settings 2012: http://www.cdc.gov/niosh/docs/2012-150/pdfs/2012-150.pdf	

Tablo 1. devam

Terimler	Tanımlar	Kaynak	Notlar
	<ul style="list-style-type: none"> ►karsinojenisite ►teratojenite ya da diğer gelişim toksisitesi ►Toksiste ►Üreme toksisitesi ►Düşük dozlarda organ toksisitesi ►Genotoksiste 		
Sağlık hizmeti özellikleri	Birey için sağlık ya da sosyal bakımın sağlandığı konum	Detaylı açıklamalar için bakınız https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/212915/Care-Setting-Definitions.pdf	
Yüksek riskli ilaçlar	Yüksek riskli ilaçlar istenildiği şekilde kullanılsa bile, hastada önemli zararlara sebep olur.	Hasta güvenliği öncedir: http://www.patientsafetyfirst.nhs.uk/ashx/Asset.aspx?path=/How-to-guides-2008-09-19/Medicines%201.1_17Sept08.pdf	
Etiketleme (ilaçların)	İlaçların güvenli kullanımı, kullanıcının etiket ve ambalajı dikkatli ve doğru okumasına, özümseyebilmesine ve sunulan bilgiye göre hareket etmesine bağlıdır. İlaç etiketlemesinin ve ambalajlanmasının ilk amacı; ilacın belirsizliğe yer vermeden açık şekilde ve güvenli kullanımı için gerekli koşulların tanımlanmasıdır.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/home/groups/pl-a/documents/websitesources/con157150.pdf	
Üretim (ilaçların)	Yönerge 2001/83/EC de bulunan ruhsatlarda bahsedilen Makale 40(1) ve (3) ve yönerge 2001/20/EC de bulunan ruhsatlarda bahsedilen makale 13(1) belirtildiği gibi faaliyetler gereklidir.	Commission Directive 2003/94/EC: http://ec.europa.eu/health/files/eudralex/vol-1/dir_2003_94/dir_2003_94_en.pdf	
Pazarlama ruhsatı	İlaçlar reçelendirilmeden ya da satılmadan önce güvenlik, kalite ve yeterlilik standartlarını sağlayan pazarlama ruhsatına (önceden ürün lisansıysa) izin verilmelidir.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicine/Licensingofmedicines/Marketingauthorisations/	
Tıbbi cihaz	Bazı enstrüman, aygıtlar, aletler, yazılım, malzemeler ya da diğer makaleler yalnız ya da bazı aksesuarlarla kombinasyon halinde kullanılan uygulamalar için önemli olan yazılım dahil olmak üzere üretici tarafından istenilen özellikte tanı için ve/veya terapötik amaçlarla kullanılan ve insanlarda şu amaçlarla; <ul style="list-style-type: none"> ► tanı, hastalıktan koruma, gözleme, tedavi ya da hastalığı hafifletme ► tanı, gözleme, tedavi, yaralanma ya da engellerin hafifletilmesi veya kompanse edilmesi ► araştırma, anatominin veya fizyolojik işlemlerin değiştirilmesi veya yer değiştirmesi ► Düşüncelerin kontrolü amacıyla insanoğlu kullanımının sağlanması ve farmakolojik, immünolojik veya metabolik anlamda insan vücudunda başlıca istenilen etkiyi başaramaması fakat belki de görevi tarafından bu anlamda desteklenmesi olabilir. 		
İlaç tedavisi hatası	Reçete yazmada, tarifine göre ilaç hazırlamada, uygulamada veya sağlık hizmeti uzmanları, hasta veya tüketici tarafından kontrol altındayken olan gözlemede istenmeden yapılan hatalar; ilaç tedavisi hatalarıdır.	EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/special_topics/general/general_content_000570.jsp	
Tıbbi ürün	İnsanları tedavi etme veya hastalıktan koruma özelliklerine sahip olan ve insanlarda kullanılabilen ya da farmakolojik, immünolojik ya da metabolik hareketler sayesinde insanoğluna fizyolojik fonksiyonları geri kazandırma, iyileştirme veya değiştirme amacıyla ya da medikal tanıyı yapma için uygulanan bazı madde ya da maddelerin birleşimidir.	Avrupa federasyonu: http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=13063 An incident reporting system which allows front-end clinicians to have easy access for reporting an incident with an understanding that their report will be handled in a non-punitive manner, and that it will lead to enhanced learning regarding the causes of the incident and systemic changes which will prevent it from recurring.	'ilaç' ile sinonimdir.
İlaç tedavisi hata rapor sistemi (MERS)	Başlangıç aşamasındaki klinisyenlere olayı raporlamalarında; raporunun cezalandırıcı olmayan şekilde yürütüldüğünün anlaşılmasıyla basit giriş	Mahajan RP. Critical incident reporting and learning. Br J Anaesth 2010;105:69-75. http://bj.a.oxfordjournals.org/content/105/1/69.abst	

	sağlamalarına izin verir ve bu olayın sebeplerinin öğrenilmesini ve tekrarlamasından koruyacak olan sistemik değişikliklerin geliştirilmesini sağlar.	ract	
--	---	----------------------	--

Terimler	Tanımlar	Kaynak	Notlar
İlaç kullanım süreçleri	İlaç kullanımı; ilaç reçeteleme, sipariş işlemi, dağıtım işlemi, uygulama ve etkilerin gözlemlenmesi gibi alt-başlıkları içeren kanışık bir süreçtir.	Institute for Safe Medication Practices: http://www.ismp.org/faq.asp#Question_3	
İlaçların yönetim önlemleri	İlaçların hastalar tarafından ve sağlık hizmeti tarafından nasıl kullanıldığına dair karar veren işlemler sistemi ve davranışlarıdır.	National Prescribing Centre 'dan alınmıştır: http://www.npc.nhs.uk/developing_systems/intro/resources/library_good_practice_guid_e_mmmbook1_2002.pdf	
İlaçların optimizasyonu	İlaç optimizasyonu, insanların ilaçlarından mümkün olduğunca en iyi sonucu almalarını sağlarken, zarar görme riskini minimize eder. İlaç optimizasyonu mevcut kaynaklar dahilindeki ilaçların kullanımını, bireyselleştirilmiş kişi odaklı yaklaşım sağlamak için efektif hasta takibini ve profesyonel yardımlaşmayı içeren ilaçlarla ilgili kanıt destekli karar vermeyi gerektirmektedir.	NICE: http://www.nice.org.uk/guidance/gid-cgwave0676/resources/medicines-optimisation-draft-scope2	
İlaç sıkıntısı	İlacın klinik olarak değiştirilebilir versiyonlarının güncel veya kullanıcı seviyesinde karşılanması için total tedarik yetersiz olduğu bir durumdur. İlaç sıkıntısı birçok sebepten dolayı oluşabilir. Örneğin; üretim zorlukları ya da hastanın bakımında etkisi olabilecek ilaçların kalitesini etkileyecek problemler gibi.	FDA' dan alınmıştır: http://www.fda.gov/downloads/AboutFDA/ReportsManualsForms/StaffPoliciesandProcedures/ucm079936.pdf and EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000588.jsp&mid=WC0b01ac05807477a5	
m-Sağlık	Medikal ve toplum sağlığı çalışmaları; mobil telefonlar, hasta gözlem aletleri, kişisel dijital asistanlar (PDAs) ve diğer kablosuz aygıtlar gibi mobil aletler tarafından desteklenir.	Dünya Sağlık Örgütü http://www.who.int/goe/publications/goe_m_health_web.pdf	
Karıştıma (ilaçların)	İki (ya da daha fazla) aktif farmasötik bileşenin ya da aynı anda uygulanan iki veya daha fazla ilacın bir tek formülasyonda birleştirilmesidir.	Ulusal reçeteleme merkezi: http://www.npc.nhs.uk/improving_safety/mixing_meds/resources/mixing_of_medicines.pdf	
Multidisipliner	Topik veya problemlere yaklaşımda mesleki profesyonellerle çeşitli akademik disiplinleri içermesi ya da birleştirilmesi.	Oxford sözlükleri: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/multidisciplinary	
Ucuz kurtulma (ilaç hatasıyla ilgili)	Meydana gelen fakat hastayı etkilemeden önce zapt edilen olay, durum ya da hatadır.	Institute for Safe Medication Practices: https://www.ismp.org/newsletters/acutecare/articles/20090924.asp .	
Dış kaynak kullanımı	Dıştan gelen tedarikçiden sözleşme ile ürün ya da servis almak.	Oxford sözlükleri: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/outsource	
Hasta bakım takımları	Genelde uzman öncülüğünde organize olan multidisipliner takım tarafından hasta bakımı sağlanır; takımın her üyesi özel sorumluluklara sahiptir ve bütün takım hastanın bakımına katkıda bulunur.	MeSH term. Bakınız The Health Foundation: http://www.health.org.uk/public/cms/75/76/313/579/Patient%20Care%20Teams.pdf?realName=jsrQqb.pdf	
Hasta güvenliği	Hastalara sağlanan sağlık hizmeti ile ilişkili hataların ve yan etkilerin önlenmesidir.	World Health Organization: http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/patient-safety	
Hastanın sağlık kayıtları	Hastanın fiziksel ve mental sağlığı ile ilgili farklı kaynaklardan derlenmiş klinik bilginin birikimidir.	Segan's Medical Dictionary 2012: http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/health+record	
Eczanede hazırlanan ilaç	Materyallerin ve ürünlerin satın alınması, üretim, kalite kontrol, salınım, depolama, tıbbi ürünlerin taşınması ve alakalı kontrolleri içeren bütün operasyonlardır.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medical-products-in-healthcare-establishments-1.pdf	
Farmakoekonomik değerlendirme	Farmakoekonomi; farmasötik ürünler, hizmetler ve programlara hatta diğer sağlık hizmeti müdahalelerine karar vermelerine imkân sağlamak, uygun bilgileri olan hastalar ve sağlık hizmeti kaynaklarının ödeneklerini klinik, ekonomik ve insani bakış açılı değerlendiren bilimsel disiplindir.	International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research: http://www.ispor.org/Terminology/Default.asp	
Farmakovijilans programları	Yan etkilerin tespiti, değerlendirmesi, anlaşılması ve yan etkilerden koruma veya diğer ilaç bağlantılı problemlerle ilgili bilim ve aktivitelerdir.	World Health Organization: http://www.who.int/medicines/areas/quality_safety/safety_efficacy/pharmvig/en/	
Eczanede çalışmak	Eczanede çalışmanın misyonu; sağlık gelişmesine katkıda bulunmak ve sağlık problemlerine sahip hastalara ilaçlarının en iyi	FIP/WHO: http://www.fip.org/files/fip/WHO/GPP%20guidelines%20FIP%20publication_final.pdf	

	kullanımının sağlanması için yardım etmektedir.		
Hasta başı (sistemleri)	Hastalara yatağının başında sağlanan laboratuvar ve diğer servisleri içerir. Bunlar teşhis ve otomatik bilgi girişini kullanarak; tanı ve laboratuvar testlerini içerir.	MeSH term: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?term=Point-of-Care%20Systems	

Üretim	Yerel, bölgesel ya da ulusal sağlık hizmet sistemleri için fiyat olarak uygun satın almayı başarırken doğru ücrete doğru ilacı hastalara hızlı, etkili tedarik işlemini sağlamasıdır. Bu karışık iş ağı, operasyonel, IT, kalite kontrol ve risk yönetim sistemlerini içerebilir. Reçete danışmanlığı, formüller rehberlik ve klinik yönetim konuları gözlenmeli ve bağdaştırılmalıdır.	British Journal of Medicines Procurement http://www.medicinesprocurement.co.uk/	
Protokol	Bilimsel deneylerin veya medikal tedavi yürütürken izlenen prosedür.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/protocol	
Kalite teminatı	Hizmette ya da üründe, özellikle üretim ve dağıtım sürecinin her seviyesinde gösterilen dikkat bakımından istenen kalite seviyesinin sürdürülmesidir.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-assurance	
Kalite kontrol	Üretilen ürünlerin örneklerinin spesifikasyonlarla karşılaştırarak test ederek standartlarını sürdürme sistemleridir.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-control?q=quality+control	
Sulandırma (ilaçlar)	Tıbbi ürünün kullanılmasına veya uygulanmasına olanak vermek için hasta bilgi kitapçığında ürün karakteristiklerinin özeti içinde verilen açıklamalara göre yapılan uygulamadır.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf	
İlaç Kullanım Sorumluluğu	Hastaların doğru ve uygun maliyetli ilaçları doğru zamanda uygun olarak kullanmaları ve onlardan fayda sağlamalarını garantiye almak için sağlık sistemi paydaşları aktivitelerinin ve yeteneklerinin sıraya konulması durumudur. Doğru ilacı, ihtiyacı olan hastaya getirmede hükümet dahil bütün rolü olanlarla entegre bir çalışma gerektirir ve mobil kaynaklar ile toplumun nasıl bütünleşeceğini gösterir.	FIP' den alıntıdır: http://www.fip.org/centennial/files/static/REPORT_MINISTERS_SUMMIT_-_English_version_final.pdf	
Gözden geçirme (ilaç tedavisini)	Hastanın ilaçlarının yapılandırılması, kritik denetlenmesi ve hastayla tedavi için anlaşmaya varmak amacıyla ilaçların etkilerinin optimize edilmesi, ilaçla ilişkili birçok problemin minimize edilmesi ve zararın azaltılması.	National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/review_medicines/intro/resources/room_for_review.pdf	
Risk değerlendirilmesi	Proje edilmiş aktiviteler ya da taahhüdün içinde yer alan potansiyel risklerin sistemli değerlendirme işlemleridir.	Oxford Dictionaries: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/risk-assessment	
Kusursuz bakım	Kusursuz bakım; hastaneden eve geçiş dahil olmak üzere hastanın bakım ortamları içinde veya arasında düzgün ve güvenli geçiştir.	Spehar AM, Campbell IRR, Cherie C, et al. Seamless Care.'dan alıntıdır.: Safe Patient Transitions from Hospital to Home http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK20459/	
Paydaşlar (sağlık bakım hizmeti ile ilgili)	Klinik kararları destekleyen yerleşik kişiler ya da gruplar. Paydaşlar; hastalar, hastabakıcı, uzmanlar, araştırmacılar, avukat grupları, profesyonel topluluklar, işletmeler, politikaya yön verenler ya da diğerleri olabilir. Her grup eşsizdir ve değerli perspektife sahiptir.	AHRQ: http://www.ahrq.gov/research/findings/evidence-based-reports/stakeholderguide/chapter3.html	
İzlenebilirlik	Genişleyen tedarik zincirinin belirli seviyelerine doğru olan hareketin ilerisini izleme yeteneğidir.	.	
Transkripsiyon (reçeteler ile ilgili)	Genelde yazıyla olmak üzere kesin kopyanın yapılmasıdır. Bunun anlamı transkript kopyanın yapıldığı orijinalin; her zaman olması zorunludur. İlaçlar için, reçeteleme detayları ve diğer bağlantıları sağlamak için genelde transkripsiyon hareketi gerçekleştirilir.	UKMi'den alıntıdır: http://www.medicinesresources.nhs.uk/upload/document/s/Communities/SPS_E_SE_England/Transcribing%20guidance%20Vs%201%20Feb11%20DG.pdf	

Tablo 1. devamı

Terimler	Tanımlar	Kaynak	Notlar
Tedavi yolları	Beklenen bakımın, multidisipliner ekip ile sağlanan mutabakat dahilinde uygun zaman aralığında yer alması ve yazılmasıdır.	Welsh National Leadership and Innovation Agency for Healthcare guide to integrated Carepathways: http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/Documents/829/integratedcarepathways.pdf	Bakım yolları, kritik yollar, entegre bakım yolları ya da bakım haritaları olarak da bilinir.
Pazarlama yetkisinin dışındaki ilacın kullanılması	Uygun verilerle hastanın en çok yarar sağlayacağı şekilde ruhsatı bulunmayan ilaçların ya da ruhsatlı ilacın, onaylı olan endikasyonlarının haricinde (örn. 'endikasyon dışı') kullanımı durumları ile karşılaşılan klinikoları olmaktadır. Böyle uygulamalar özellikle ilacın belirli alanlarında yaygındır; örneğin, pediatriye yaşa uygun formülasyonların geliştirilmesindeki zorluklardır, bunun anlamı; birçok ilaç çocuklarda ruhsatsız ya da lisanssız kullanılmaktadır. Sağlık profesyonelleri, gerektiğinde lisanssız ilacı kullanmayı tavsiye edebilir ya da reçete edebilirler. Merhametli kullanım programları; ruhsatı olmayan ilaçlarla tedavide ya da klinik çalışmalara giremeyen ilaçlarla tedavi olan hastalar içindir. Bunlar hastayı rahatlatmaya yönelik başarılı ve gelişmekte olan yeni tedavi seçenekleridir.	MHRA'dan alıntıdır: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/DrugSafetyUpdate/CON087990andEMA : http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000293.jsp	

Downloaded from ejhp.bmj.com on October 7, 2014 - Published by group.bmj.com

European Statements of Hospital Pharmacy:

<http://ejhp.bmj.com/content/21/5/294.full.html>

Neal Maskrey, Roberto Frontini, Jonathan Underhill, et al.

Eur J Hosp Pharm 2014 21: 294-300

doi: 10.1136/ejhpharm-2014-000527

Updated information and services can be found at:

<http://ejhp.bmj.com/content/21/5/294.full.html>

These include:

Email alerting service

Receive free email alerts when new articles cite this article. Sign up in the box at the top right corner of the online article.

Topic Collections

Articles on similar topics can be found in the following collections

- . [Competing interests \(ethics\)](#) (1178 articles)
- . [Internet](#) (55 articles)

Note

To request permissions go to:

<http://group.bmj.com/group/rights-licensing/permissions>

To order reprints go to:

<http://journals.bmj.com/cgi/reprintform>

To subscribe to BMJ go to:

<http://group.bmj.com/subscribe/>